

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

YE CHENGJIE (Diệp Thành Khiết)

ĐỐI CHIẾU CẤU TRÚC SO SÁNH
TRONG TIẾNG VIỆT VÀ TIẾNG HÁN

LUẬN VĂN THẠC SĨ NGÔN NGỮ

Thái Nguyên - 2013

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

YE CHENGJIE (Diệp Thành Khiết)

ĐỐI CHIẾU CẤU TRÚC SO SÁNH
TRONG TIẾNG VIỆT VÀ TIẾNG HÁN

Chuyên ngành: Ngôn ngữ Việt Nam

Mã số: 60.22.01.02

LUẬN VĂN THẠC SĨ NGÔN NGỮ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Đào Thị Vân

Thái Nguyên - 2013

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS. Đào Thị Vân, người đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi để tôi hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo đã nhiệt tình chỉ bảo cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi cũng xin được gửi lời cảm ơn tới các bạn bè, đồng nghiệp đã động viên giúp đỡ tôi trong suốt thời gian qua.

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

**YE CHENGJIE
(DIỆP THÀNH KHIẾT)**

LỜI CAM ĐOAN

Tõi xin cam ðoan ðây là công trình nghiõn cứu của tõi dưới sự hướng dẫn của PGS.TS. ðào Thĩ Vãn , các số liõu và kết quả nêu trong luận vãn là hoàn toàn trung thực, công trình này chưa từng công bố ở bất kì nơi nào.

TÁC GIẢ LUẬN VẢN

**YE CHENGJIE
(DIỆP THÀNH KHIẾT)**

Xác nhận của người hướng dẫn

Xác nhận của khoa chuyên môn

PGS.TS ðào Thĩ Vãn

MỤC LỤC

	Trang
Trang bìa phụ	
Lời cảm ơn	i
Lời cam đoan.....	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục từ viết tắt.....	iv
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử vấn đề.....	1
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	4
4. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu.....	4
5. Các phương pháp nghiên cứu	5
6. Đóng góp của luận văn	5
7. Cấu trúc của luận văn.....	6
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN.....	8
1.1. KHÁI QUÁT VỀ SO SÁNH VÀ CẤU TRÚC SO SÁNH.....	8
1.1.1. Một số định nghĩa về “so sánh”	8
1.1.2. Phân biệt so sánh luận lí và so sánh tu từ	11
1.1.3. Cấu trúc so sánh	13
1.1.4. Các kiểu so sánh.....	19
1.2. KHÁI QUÁT VỀ LỖI SỬ DỤNG NGOẠI NGỮ.....	22
1.2.1. Khái niệm lỗi sử dụng ngoại ngữ.....	22
1.2.2. Một số quan niệm về lỗi sử dụng L2	22
1.2.3. Các cách phân loại lỗi	35
1.3. SƠ LƯỢC VỀ CÂU MẮC LỖI VÀ CẤU TRÚC SO SÁNH MẮC LỖI.....	39
1.3.1. Khái niệm câu mắc lỗi	39
1.3.2. Quan điểm của luận văn về cấu trúc so sánh mắc lỗi	40
1.4. TIÊU KẾT.....	41
Chương 2. CẤU TRÚC SO SÁNH TRONG TIẾNG VIỆT VÀ TIẾNG HÁN, NHỮNG ĐIỂM ĐỒNG NHẤT VÀ KHÁC BIỆT.....	43

2.1. CẤU TRÚC SO SÁNH TRONG TIẾNG VIỆT	43
2.1.1. Nhận xét chung	43
2.1.2. Miêu tả các kiểu cấu trúc so sánh trong tiếng Việt.....	43
2.2. CẤU TRÚC SO SÁNH TRONG TIẾNG HÁN.....	59
2.2.1. Nhận xét chung	59
2.2.2. Miêu tả các kiểu cấu trúc so sánh trong tiếng Hán	60
2.3. MỘT SỐ ĐIỂM ĐỒNG NHẤT VÀ KHÁC BIỆT GIỮA CẤU TRÚC SS TRONG TIẾNG VIỆT VÀ CẤU TRÚC SO SÁNH TRONG TIẾNG HÁN.....	76
2.3.1. Một số điểm đồng nhất giữa cấu trúc so sánh trong tiếng Việt và cấu trúc so sánh trong tiếng Hán.....	76
2.3.2. Một số điểm khác biệt giữa cấu trúc so sánh trong tiếng Việt và cấu trúc so sánh trong tiếng Hán.....	84
2.4. TIÊU KẾT.....	91
Chương 3. LỖI VÀ NGUYÊN NHÂN MẮC LỖI SỬ DỤNG CẤU TRÚC SO SÁNH TRONG TIẾNG VIỆT CỦA NGƯỜI TRUNG QUỐC.....	95
3.1. MỘT SỐ LỖI SỬ DỤNG CẤU TRÚC SO SÁNH TRONG TIẾNG VIỆT CỦA NGƯỜI TRUNG QUỐC.....	95
3.1.1. Nhận xét chung	95
3.1.2. Miêu tả một số kiểu lỗi sử dụng cấu trúc so sánh trong tiếng Việt của người Trung Quốc	96
3.2. NGUYÊN NHÂN VIẾT / NÓI NHỮNG CẤU TRÚC SO SÁNH MẮC LỖI CỦA NGƯỜI TRUNG QUỐC VÀ HƯỚNG SỬA LỖI.....	105
3.2.1. Nguyên nhân viết cấu trúc so sánh tiếng Việt mắc lỗi của người Trung Quốc	105
3.2.2. Về vấn đề sửa lỗi cấu trúc so sánh tiếng Việt cho người nước ngoài (ở đây là người Trung Quốc) học tiếng Việt.....	111
3.3. TIÊU KẾT.....	114
KẾT LUẬN	116
TÀI LIỆU THAM KHẢO	119

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

A	Đối tượng được so sánh
B	Đối tượng so sánh
T	Phương diện so sánh
tss	Từ ngữ so sánh
STT	Số thứ tự

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

1.1. So sánh là một thao tác được sử dụng rộng rãi trong đời sống hàng ngày nói chung và trong văn chương nói riêng. Để nhận thức thế giới khách quan và nắm được bản chất của sự vật, hiện tượng muôn màu muôn vẻ của cuộc sống, con người thường sử dụng thao tác này.

1.2. Trong văn chương cũng như trong đời sống hàng ngày, so sánh là một biện pháp nghệ thuật hết sức quen thuộc và đem lại giá trị không nhỏ. Nhờ phép so sánh, người nói / viết có thể gợi ra những hình ảnh cụ thể, những cảm xúc thâm mỹ lạnh mạnh, đẹp đẽ cho người nghe, người đọc. Ngoài ra, nó còn có vai trò trong việc hình thành và phát triển trí tưởng tượng, óc quan sát và khả năng nhận xét của con người.

1.3. Đến nay chưa tìm thấy một công trình nào dành riêng cho việc nghiên cứu đối chiếu với cấu trúc so sánh trong tiếng Việt và cấu trúc so sánh trong tiếng Hán một cách toàn diện.

1.4. Với những lí do vừa nêu, người viết luận văn đã chọn đề tài ‘Đối chiếu cấu trúc so sánh trong tiếng Việt và tiếng Hán’ để nghiên cứu. Hy vọng kết quả nghiên cứu của luận văn sẽ giúp người đọc thấy được một cách khái quát cấu trúc so sánh của hai ngôn ngữ này. Đồng thời cũng thấy được những điểm đồng nhất và khác biệt giữa chúng, trên cơ sở đó tìm hiểu nguyên nhân người Trung Quốc nói chung và sinh viên Trung Quốc học chuyên ngành tiếng Việt nói riêng mắc lỗi khi sử dụng cấu trúc so sánh trong tiếng Việt.

2. Lịch sử vấn đề

2.1. Tình hình nghiên cứu về cấu trúc so sánh nói chung

Trong lịch sử hình thành và phát triển văn học thế giới, từ những buổi đầu, phương thức so sánh đã được nhà triết học lỗi lạc Hy Lạp Aristotote quan tâm.

Với nền văn học Trung Hoa cổ đại, phép so sánh được thể hiện qua những lời bình giải về hai thể Tử và Hứng trong thi ca dân gian Trung Quốc.

Đến nay đã có một số công trình nghiên cứu về cấu trúc so sánh trong tiếng Việt cũng như trong tiếng Hán.

Về các công trình nghiên cứu cấu trúc so sánh trong tiếng Việt, luận văn sẽ trình bày ở chương 2. Xin xem mục 2.1.

2.2. Tình hình nghiên cứu về câu so sánh trong tiếng Hán, đối chiếu câu so sánh tiếng Hán và tiếng Việt

- Với tiếng Hán, tình hình nghiên cứu về phạm trù so sánh, có thể đi ngược dòng thời gian đến “Mã Thị Văn Thông” của Mã Kiến Trung (1983).

Sự nghiên cứu câu so sánh tiếng Hán đã có nguồn gốc từ lâu. Nghiên cứu toàn diện và sớm nhất là công trình “现代汉语八百词” (Tám trăm từ Hán ngữ hiện đại), (1980) của Lữ Thúc Tương. Công trình này chủ yếu nghiên cứu về hư từ cho nên về những từ so sánh ông cũng chỉ nghiên cứu từ góc độ hư từ (không đặt chúng trong câu), ví dụ những từ “hơn, ngang bằng, không như, không hơn...”

Trong quyển “现代汉语语法” (Ngữ pháp Hán ngữ hiện đại), (1983), tác giả Lưu Nguyệt Hoa chia phương thức so sánh thành 2 loại: một là so sánh sự giống nhau và khác biệt của sự vật, tính chất và trạng thái; hai là so sánh sự cao hay thấp của tính chất và trình độ.

Cuốn “外国人实用汉语语法” (Ngữ pháp Hán ngữ thực hành dành cho người nước ngoài), (1988) của hai tác giả là Lý Đức Tân và Trình Mỹ Trân đã nêu ra các kiểu câu cơ bản về so sánh và đã phân tích cấu trúc của chúng cũng như sự kết hợp các từ trong câu.

Trong công trình “汉语虚词 15 讲” (15 bài giảng về hư từ Hán ngữ), hai tác giả là Bạch Hiểu Hồng và Triệu Vệ đã tóm tắt được các loại hình của câu so sánh trong tiếng Hán.

Ngoài những công trình vừa kể, còn có những bài văn viết về câu so sánh, như: “说“跟……一样”(Nói và...bằng nhau / Nói “và...giống nhau), (1982), “跟……一样浅谈” (và...giống nhau) của Chu Đức Hi (1998), “汉语比较句的两种否定形式” của Lý Thành Tài, “不比”型和“没有”(Hai hình thức phủ định của câu so sánh Hán ngữ), (Không hơn và không có), (1992) của Trương Nguyên Mậu, “不比”型比较句的语义类型” (Loại hình ngữ nghĩa của kiểu câu so sánh không hơn), (1996) của Từ Yên Thánh, “不如”句研究” (Nghiên cứu câu “không như”, (1999) của Lý Hương Nông, v.v...

Những công trình nghiên cứu vừa kể trên phần nào cho người đọc cảnh quan về các kiểu cấu trúc so sánh trong tiếng Hán, song mỗi công trình vẫn còn những hạn chế nhất định mà ở đây chưa có điều kiện để phân tích.

- Về nghiên cứu câu so sánh trong tiếng Hán và tiếng Việt, còn có 3 Luận văn thạc sĩ: 1. “越南留学生汉语比较句偏误及习得顺序考察”, (2004) của Tiêu Tiểu Bình. 2. “越南语“ hơn ”字句与汉语比字句对比研究”, (2004) của Đặng Thế Tuấn. 3. “汉语没有比较句和越南语”, “比较句的对比研究及教学应用”, (2012) của Nguyễn Mạnh Toàn.

Đến nay, theo chủ quan của chúng tôi, chưa thấy có một công trình nào dành riêng nghiên cứu câu so sánh trong tiếng Hán đối chiếu với câu so sánh trong tiếng Việt để tìm ra sự đồng nhất và khác biệt giữa chúng, cũng như chúng tôi chưa thấy có công trình nghiên cứu nào tìm hiểu nguyên nhân người TQ mắc lỗi khi dùng câu so sánh trong tiếng Việt và ngược lại một cách kỹ lưỡng.

Nghiên cứu đề tài này, trên tinh thần tiếp thu có chọn lọc kết quả nghiên cứu của những người đi trước, chúng tôi muốn làm rõ sự đồng nhất và khác biệt